

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY MALECHOWO
NA LATA 2016-2022**

Styczeń 2016 r.

Spis treści

	WSTĘP.....	4
I.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY.....	5
	1. Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze.....	5
	2. Dane demograficzne.....	7
	3. Rynek pracy.....	14
	4. Turystyka.....	19
	5. Organizacje pozarządowe.....	21
	6. Wykluczenie społeczne.....	21
	7. Edukacja i infrastruktura kulturalna.....	23
	8. Infrastruktura techniczna.....	24
	9. Główne wnioski z diagnozy obszaru.....	27
	10. Główne obszary problemowe.....	28
II	Analiza SWOT	29
III	CELE NA LATA 2016-2022.....	31
	3.1 Misja rozwoju gminy.....	31
	3.2 Cele strategiczne i operacyjne na lata 2016-2022.....	31
IV	WDRAŻANIE I MONITORING.....	36
	4.1 Wdrażanie strategii.....	36
	4.2 System monitorowania.....	36
	Załącznik nr 1 do strategii: Zestawienie zadań zgłoszonych do Strategii rozwoju gminy Malechowo na lata 2016-2022 wraz z orientacyjnym harmonogramem realizacji.....	37
	Załącznik nr 2 do strategii: Wykaz wskaźników realizacji strategii wraz z zakładanymi wartościami docelowymi.....	43

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy Malechowo na lata 2016-2024 została opracowana na zlecenie Urzędu Gminy Malechowo i jest jednym z kluczowych dokumentów planistycznych, określającym główne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego oraz podstawowe narzędzia realizacji celów dla obszaru gminy. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań rozpoczętych już w 2000 r. w ramach pierwszej strategii rozwoju gminy Malechowo.

W ramach prac nad dokumentem uwzględniono efekty realizacji wcześniejszych zadań i programów, dane statystyczne, jak również głosy lokalnej społeczności – podmiotów gospodarczych i społecznych działających na terenie gminy Malechowo oraz mieszkańców. Dzięki zachowaniu oddolnego charakteru prac nad strategią, w ramach wyznaczonych celów i zadań na lata 2016-2022 znalazły się obszary interwencji wskazane wspólnie przez samorząd i społeczność jako kluczowe dla rozwoju gminy.

Dokument został podzielony na część analityczną, obejmującą szczegółową diagnozę obszaru gminy oraz strategiczną, uwzględniającą zestawienie celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań na lata 2016-2022.

W oparciu o zdiagnozowany potencjał gminy, jej zasoby, ale również potrzeby i kluczowe problemy, przygotowana została analiza SWOT (silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń) dla obszaru objętego strategią, uzupełniona o cenne uwagi dzięki konsultacjom społecznym oraz informacjom zebranych od mieszkańców. Analiza stała się podstawą dla zdefiniowania celów strategicznych i operacyjnych.

Wyznaczone cele strategiczne zostały poddane analizie pod kątem zgodności z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i ogólnopolskim. Komplementarność strategii rozwoju gminy Malechowo z innymi dokumentami strategicznymi w zakresie głównych kierunków działania pozwoli osiągnąć cenny efekt synergii, wzmocni trwałość osiągniętych rezultatów, a także ułatwi pozyskiwanie środków w ramach programów i funduszy zewnętrznych.

Strategia zawiera zestawienie zadań w ramach każdego z celów. Proces wdrażania będzie podlegał monitoringowi w oparciu o wyznaczone wskaźniki. Jako dokument planowania długoterminowego, obejmujący lata 2016-2022, będzie podstawą dla opracowania w tym okresie dokumentów szczegółowych, w tym programów tematycznych oraz rocznych budżetów gminy.

I. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY

1. Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze

Obszar gminy Malechowo obejmuje północno-wschodni fragment województwa zachodniopomorskiego o łącznej powierzchni 227 km² (co stanowi 21,7% powierzchni powiatu sławieńskiego i 9,9% powierzchni województwa zachodniopomorskiego). Na jej terenie znajduje się 27 sołectw: Bartolino, Białęcino, Borkowo, Darskowo, Drzeńsko, Gorzyca, Grabowo, Karwice, Kosierzewo, Kusice, Laski, Lejkowo, Malechowo, Malechówko, Niemica, Ostrowiec, Paprotki, Paproty, Pękanino, Podgórki, Przystawy, Sęczkowo, Sulechowo, Sulechówko, Święcianowo, Zielenica, Żegocino oraz 43 miejscowości: Baniewo, Bartolino, Białęcino, Białęcinię, Borkowo, Darskowo, Drzeńsko, Gorzyca, Grabowo, Karw, Karwice, Karwiczki, Kawno, Kosierzewo, Krzekoszewo, Kukułczyn, Kusice, Kusiczki, Laski, Lejkowo, Lejkówko, Miłomyśl, Malechowo, Malechówko, Niemica, Nowy Żytnik, Ostrowiec, Paproty, Paprotki, Pękanino, Pięćmiechowo, Podgórki, Przystawy, Sęczkowo, Sulechowo, Sulechówko, Święcianowo, Uniedrożyn, Uniesław, Witosław, Zalesie, Zielenica, Żegocino.

Mapa 1. Obszar gminy Malechowo na tle powiatu sławieńskiego.

Źródło: opracowanie własne.

Obszar gminy zaklasyfikowany został (pod względem przynależności do krain geograficznych Polski) jako pas pobraży, w mezoregionie Wysoczyzna Polanowska w części północnej oraz

Równina Słupska w części południowej¹. Pod względem klimatycznym obszar ten znajduje się w regionie środkowonadmorskim², zaś pod względem hydrologicznym w zlewni rzeki Grabowa, stanowiącej dopływ Wieprzy. Cieki wodne w północnej części gminy należą do zlewni rzeki Moszczenicy. Na terenie gminy nie ma dużych zbiorników wodnych (powyżej 50 ha), a do głównych zaliczyć można jeziora: Ostrowiec, Krąg Czarne, Chróstno.

Na terenie gminy znajdują się cztery obszary chronione, w tym dwa rezerwy: Sieciemieńskie Rosiczki, Sieciemieńskie Rosiczki: otulina i dwa obszary Natura 2000 – obszary siedliskowe („Dolina Grabowej”, „Dolina Bielawy”)³. Łącznie obszary prawnie chronione zajmują 0,5% powierzchni obszaru gminy (wg stanu na 31.12.2013r.), jest to wynik poniżej średniej dla powiatu sławieńskiego (14,9%), województwa zachodniopomorskiego (21,7%) i Polski (32,5%). Na terenie gminy występują jednak 42 użytki ekologiczne (na terenie Nadleśnictwa Karnieszewice i Nadleśnictwa Sławno), stanowiące prawie 100% wszystkich tego typu obszarów na terenie powiatu sławieńskiego.

Tabela 1. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni obszaru (stan na 31.12.2013 r.).

Obszar	Powierzchnia (w ha)	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych		Rezerwy przyrody		Obszary chronionego krajobrazu		Użytki ekologiczne	
		w ha	%	w ha	%	w ha	%	w ha	%
gmina Malechowo	22.646	104,6	0,5%	12,2	0,1%	0,0	0,0%	92,40	0,4%
powiat sławieński	104.320	15.573,40	14,9%	453,80	0,4%	15.025	14,4%	92,70	0,8%
województwo zachodniopomorskie	2.289.248	496.863,29	21,7%	12.935,01	0,6%	342.451,90	15%	6.573,07	0,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na analizowanym terenie istnieje 28 pomników przyrody (18,1% wszystkich pomników przyrody w powiecie, 1% pomników przyrody w województwie zachodniopomorskim). Są to zarówno drzewa, grupy drzew, jak i obiekty (aleje). Ochroną konserwatorską objętych jest 9 parków wiejskich, na terenie których znajdują się cenne gatunki flory, ciekawie zadrzewione są również parki podworskie i stare cmentarze.

Należy pamiętać również o terenach atrakcyjnych przyrodniczo nieobjętych ochroną prawną, które są wykorzystywane jako miejsce odpoczynku i rekreacji, przez co mają wpływ na ogólny potencjał przyrodniczy gminy. Analizowany teren wyróżnia średni poziom lesistości - 30,7% (wyższy od średniej powiatowej - 28,3%, niższy od średniej wojewódzkiej - 35,4%) o zróżnicowanej strukturze, w tym wyznaczone zostały strefy lasów ochronnych (wodochronne, glebochronne, ostoje dla gatunków chronionych, obszary graniczące z dużym ośrodkiem miejskim). Zasoby wodne

¹ Szerzej: Jerzy Kondracki, „Podstawy regionalizacji fizycznogeograficznej”, PWN, 1969 r., Warszawa.

² Szerzej: Alojzy Woś, „Regiony klimatyczne Polski w świetle częstotliwości występowania różnych typów pogody”, Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Nr 20, 1993 r., Warszawa.

³ Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl, dostęp w dniu 07.12.2015 r.

są wykorzystywane nie tylko rekreacyjnie, ale również do hodowli, na terenie gminy zlokalizowane są stawy pstrągowe.

Podsumowanie: potencjał przyrodniczy obszaru gminy należy uznać za umiarkowany. Nie występują tu ściśle formy ochrony przyrody (w postaci parków narodowych czy krajobrazowych), zaś udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni obszaru jest zdecydowanie mniejszy niż średnie regionalne. Także liczba zlokalizowanych na terenie gminy Malechowo pomników przyrody nie odbiega od średnich. Nie należy jednak zapominać o cennych zasobach w postaci użytków ekologicznych i terenów atrakcyjnych przyrodniczo, choć nieobjętych ochroną prawną.

2. Dane demograficzne

Kluczowym potencjałem obszaru wymagającym szerokiej analizy jest potencjał demograficzny. Na terenie gminy Malechowo mieszka 6.506 osób (według stanu na koniec 2014 r.), co stanowi 11,3% całkowitej liczby mieszkańców powiatu sławieńskiego i 3,8% mieszkańców województwa zachodniopomorskiego. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi zaledwie 29 osób na km² i jest zdecydowanie niższy w stosunku do danych dla powiatu (55 osób na km²) i województwa (75 osób na km²).

Tabela 2. Liczba ludności obszaru wg stanu na 31.12.2014 r.

Obszar	Liczba ludności ⁴	Powierzchnia (w km ²)	Gęstość zaludnienia (w osobach na km ²)
gmina Malechowo	6.506	227	29
powiat sławieński	57.489	1.043	55
województwo zachodniopomorskie	1.715.431	22.892	75

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W latach 2007-2013 na analizowanym obszarze utrzymywał się trend związany ze stopniowym spadkiem ogólnej liczby ludności. Zjawisko to nie było dynamiczne, jednak utrzymywało się w kolejnych latach. Najwyższy wynik został osiągnięty w 2010 r. (przyrost od roku bazowego o 81 osób), jednak od tego momentu w każdym kolejnym roku notowano spadek.

⁴ Zmienna: faktyczne miejsce zamieszkania ogółem wg stanu na 31.12.

Tabela 3. Zmiana liczby ludności obszaru w latach 2007-2014.

Obszar	Zmiana liczby ludności na obszarze (w osobach)								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	6.559	6.605	6.583	6.640	6.631	6.589	6.585	6.506	-53
powiat sławieński	57.332	57.390	57.298	58.152	58.097	57.958	57.855	57.489	157
woj. zachodnio pomorskie	1.692.271	1.692.957	1.693.198	1.723.741	1.722.739	1.721.405	1.718.861	1.715.431	23.160

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Łącznie na przestrzeni analizowanych lat (2007-2014) liczba mieszkańców gminy spadła o 53 osoby. Nie jest to wynik alarmujący (-0,8% wartości roku bazowego), jednak sytuacja na poziomie powiatu i województwa była korzystniejsza (w obu przypadkach zanotowano niewielkie wzrosty). Ocena przyczyn zaobserwowanego trendu jest możliwa w oparciu o wskaźniki przyrostu naturalnego (liczba urodzeń na terenie gminy) oraz salda migracji (liczba osób sprowadzających się i wyjeżdżających z terenu gminy).

Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 osób na obszarze gminy w latach 2007-2014.

Obszar	Przyrost naturalny na 1000 osób								Skumulowany przyrost naturalny na 1000 osób
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	4,2	2,1	0,6	2,0	0,0	1,7	0,5	1,8	12,9
powiat sławieński	1,1	2,3	0,6	1,0	0,5	1,3	-0,1	0,7	7,4
woj. zachodnio pomorskie	0,8	1,1	0,9	0,5	-0,1	-0,3	-0,9	-0,4	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na obszarze gminy w analizowanych latach zanotowano dodatni przyrost naturalny. Podczas, gdy w województwie zachodniopomorskim ujemny przyrost naturalny utrzymuje się od 2011 roku, w skali powiatu i gminy wyniki są zaskakująco pozytywne. W powiecie sławieńskim wskaźnik tylko w 2013 r. spadł do -0,1, zaś w 2008 r. osiągnął najwyższą wartość 2,3. W gminie Malechowo w latach 2007-2014 przyrost naturalny ani razu nie osiągnął wartości ujemnej, a w szczytowym roku wyniósł aż 4,2 (2007 r.). Różnice są szczególnie widoczne w przypadku skumulowanego przyrostu naturalnego. Na obszarze gminy wyniósł on aż 12,9, powiatu: 7,4, podczas gdy wynik dla województwa zachodniopomorskiego to zaledwie 1,6. Świadczy to o potencjale demograficznym obszaru.

Przyczyn spadku liczby mieszkańców należy więc poszukiwać w innych obszarach. W ubiegłych latach zaobserwowano niepokojący trend w zakresie migracji mieszkańców z analizowanego obszaru – nie tylko gminy Malechowo, ale również powiatu, a nawet województwa.

Tabela 5. Saldo migracji na 1000 osób na obszarze w latach 2007-2013.

Obszar	Saldo migracji na 1000 osób							Skumulowane saldo migracji na 1000 osób
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
gmina Malechowo	1,2	1,4	-2,3	1,7	-1,4	-3,9	-4,6	-7,9
powiat sławieński	-3,8	-2,2	-2,9	-1,8	-1,4	-2,9	-2,4	-17,4
woj. zachodnio pomorskie	-1,0	-0,8	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-4,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na obszarze gminy występuje wysokie, ujemne saldo migracji, czyli w ostatnich latach więcej osób zdecydowało się opuścić gminę Malechowo niż wprowadzało się na jej teren. Co niepokojące, w ostatnich latach sytuacja zaczęła ulegać pogorszeniu, a spadek staje się coraz bardziej dynamiczny. Skumulowany spadek liczby mieszkańców wynikający z migracji jest jednak niższy od danych uzyskanych w przypadku powiatu, gdzie wskaźnik migracji wyniósł aż -17,4. Ten negatywny trend jest odczuwalny, choć na zdecydowanie mniejszą skalę, na terenie całego województwa.

Tabela 6. Mieszkańcy obszaru w podziale na płeć (stan na 31.12.2014 r.).

Obszar	Liczba mieszkańców wg stanu na 31.12.2014 r. ⁵				
	ogółem	mężczyźni		kobiety	
		w osobach	%	w osobach	%
gmina Malechowo	6.506	3.286	50,50	3.220	49,50
powiat sławieński	57.489	28.317	49,26	29.172	50,74
woj. zachodnio pomorskie	1.715.431	835.069	48,68	880.362	51,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na terenie gminy występuje zbilansowana struktura płciowa mieszkańców z niewielką przewagą mężczyzn (50,5% mężczyzn i 49,5% kobiet) i jest to wynik lepszy od wskaźników powiatowych i wojewódzkich. Potwierdzają to dane dotyczące współczynnika feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn): w latach 2007-2014 współczynnik ten wynosił średnio 100 (najwyższy wynik 101 w 2009 r., najniższy 98 w 2014 r.) – dla porównania w tym samym okresie w

⁵ Zmienna: faktyczne miejsce zamieszkania ogółem wg stanu na 31.12.

powiecie było to średnio 103-104, a w województwie zachodniopomorskim 105-106 kobiet na 100 mężczyzn.

Także dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców obszaru gminy wskazują, że mamy do czynienia na tym obszarze ze stosunkowo korzystną strukturą demograficzną:

Tabela 7. Ludność wg ekonomicznych grup wieku na obszarze (stan na 31.12.2014 r.).

Obszar	Ludność wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wg stanu na 31.12.2014 r.		
	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
gmina Malechowo	20,4%	64,5%	15,1%
powiat sławieński	19,0%	63,7%	17,3%
woj. zachodnio pomorskie	17,5%	63,8%	18,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców (w podziale na ekonomiczne grupy wieku) wskazują, że na analizowanym obszarze występuje korzystniejsza sytuacja demograficzna niż w powiecie i w województwie zachodniopomorskim. Wskazują na to dane dotyczące udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w ogóle mieszkańców. Szczególnie istotny wydaje się tutaj odsetek osób młodych, w wieku przedprodukcyjnym. W województwie zachodniopomorskim wynosi on 17,5%, w powiecie jest to 19%. Tymczasem na terenie gminy udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest zdecydowanie wyższy i przekracza 20%. Także odsetek osób w wieku produkcyjnym jest korzystny, wyższy (64,5%) na analizowanym terenie niż średnia powiatowa i wojewódzka (poniżej 64%). Takie wyniki przekładają się na niski odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym, który na terenie gminy wynosi niewiele ponad 15% – ponownie, jest to wynik korzystniejszy niż w regionie.

Niestety, analizując trendy wieloletnie można zauważyć, że **na analizowanym obszarze pojawia się negatywny trend, tj. zmniejsza się odsetek osób młodych** (w wieku przedprodukcyjnym). Na przestrzeni lat 2007-2014 wystąpił znaczący spadek odsetka osób młodych (-3,1%). Zjawisko to występuje również w skali powiatu i jest bardziej dynamiczne niż w skali województwa zachodniopomorskiego (spadek o 2%). Wskazuje to, że w kolejnych latach struktura demograficzna systematycznie pogarszała się i choć w obecnym momencie jest korzystna, należy wziąć pod uwagę, że ta sytuacja może ulec zmianie w kolejnych latach.

Tabela 8. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Ludność w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem w latach 2007-2014								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	23,5%	23,0%	22,5%	22,3%	21,9%	21,3%	20,5%	20,4%	-3,1%
powiat sławieński	22,2%	21,7%	21,0%	20,4%	20,1%	19,6%	19,3%	19,0%	-3,2%
woj. zachodnio-pomorskie	19,5%	19,1%	18,8%	18,5%	18,2%	17,9%	17,7%	17,5%	-2,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W przypadku danych dotyczących udziału osób w wieku produkcyjnym w latach 2007-2014 trend był odmienny od zaobserwowanego w regionie. Podczas gdy w skali powiatu i województwa odsetek osób w wieku produkcyjnym ulegał systematycznemu zmniejszeniu, na obszarze gminy Malechowo można zauważyć niewielki wzrost.

Tabela 9. Ludność w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Ludność w wieku produkcyjnym w ludności ogółem w latach 2007-2014								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	63,3%	63,8%	64,1%	64,2%	64,4%	64,2%	64,6%	64,5%	1,2%
powiat sławieński	64,2%	64,3%	64,7%	65,0%	64,7%	64,5%	64,2%	63,7%	-0,5%
woj. zachodnio-pomorskie	65,9%	65,9%	65,8%	65,8%	65,4%	65,0%	64,5%	63,8%	-2,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane przedstawione wcześniej są zgodne także z wynikami analizy zmiany odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. **Na analizowanym obszarze wzrasta udział osób starszych, w wieku poprodukcyjnym.** Zaznaczyć jednak należy, że zaobserwowana dynamika wzrostu była niższa niż w skali powiatu i województwa.

Tabela 10. Ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w talach 2007-2014								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	13,2%	13,2%	13,4%	13,5%	13,7%	14,4%	14,9%	15,1%	1,9%
powiat sławieński	13,6%	14,0%	14,3%	14,6%	15,2%	15,9%	16,5%	17,3%	3,7%
woj. zachodnio-pomorskie	14,6%	15,0%	15,4%	15,7%	16,4%	17,1%	17,9%	18,7%	3,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Opisaną zależność potwierdzają **zestawy wskaźników obciążeń demograficznych**. Pierwszy z nich pokazuje jak wiele osób w wieku nieprodukcyjnym⁶ przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Im wyższa wartość, tym większe obciążenie demograficzne – jedna osoba pracująca musi bowiem utrzymać większą liczbę osób pozostających bez pracy (dzieci i osoby starsze). Średnia wojewódzka w tym wypadku wyniosła w 2014 roku 56,7, wyższe obciążenie zanotowano w skali powiatu (57,0). Wyniki dla gminy Malechowo uległy znaczącej zmianie w latach 2007-2014 i są obecnie niższe od średnich regionalnych.

Tabela 11. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	58,0	56,8	56,0	55,8	55,2	55,7	54,8	55,0	-3,0
powiat sławieński	55,9	55,4	54,6	53,8	54,5	55,0	55,8	57,0	2,9
woj. zachodnio-pomorskie	51,7	51,7	51,9	52,0	52,9	53,9	55,2	56,7	5,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W analizie drugiego wskaźnika obciążenia demograficznego (stosunek liczby osób starszych do liczby dzieci), w województwie zachodniopomorskim w 2013 i 2014 r. wskaźnik przekroczył wartość 100 (liczebność osób starszych przekroczyła liczebność osób młodych), zaś w skali powiatu zbliżył się do tego wyniku. Tymczasem na terenie gminy Malechowo wskaźnik ten jest znacznie niższy niż wynikałoby ze średnich. Choć zmiany w latach 2007-2014 wskazują na trend rosnący, jest on mniej dynamiczny niż w regionie.

⁶ Łącznie osoby w wieku przed- i poprodukcyjnym.

Tabela 12. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	56,0	57,5	59,4	60,3	62,7	67,7	72,4	74,4	18,4
powiat sławieński	61,2	64,6	67,9	71,3	75,7	80,8	85,2	90,7	29,5
woj. zachodniopomorskie	75,0	78,4	82,0	84,8	90,1	95,6	101,3	107,1	32,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analiza trzeciego wskaźnika obciążenia demograficznego (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) potwierdza dotychczasowe ustalenia. Na terenie gminy sytuacja jest znacznie korzystniejsza niż wynika ze średniej dla powiatu i województwa zachodniopomorskiego, a zmiany, choć negatywne, zachodzą mniej dynamicznie.

Tabela 13. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	20,8	20,8	20,9	21,0	21,3	22,5	23,0	23,5	2,7
powiat sławieński	21,2	21,8	22,1	22,4	23,5	24,6	25,7	27,1	5,9
woj. zachodniopomorskie	22,2	22,7	23,4	23,9	25,1	26,4	27,8	29,3	7,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analizy dotyczące struktury demograficznej pokazują więc, że obszar gminy Malechowo charakteryzują wartości znacznie lepsze niż średnia powiatowa i wojewódzka. Jednak również na tym terenie, stopniowo stanie się odczuwalna presja demograficzna związana z wzrostem odsetka najstarszych mieszkańców. W kolejnych latach tendencja ta będzie przybierać na sile, co wymusi rozwój usług i produktów kierowanych do grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Prognozy demograficzne GUS przewidują utrzymanie się wykrytych trendów w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Tabela 14. Prognoza demograficzna dla powiatu sławieńskiego na lata 2020-2035.

Prognoza demograficzna dla powiatu sławieńskiego na lata	Ludność według ekonomicznych grup wieku (w osobach)		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
2020	10.349	35.729	10.730
2025	9.935	33.957	11.999
2030	9.193	33.054	12.495
2035	8.616	32.247	12.449
Różnica	- 1.733	- 3.482	+ 1.719

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Ostatnią istotną cechą demograficzną jest poziom wykształcenia mieszkańców. Dane z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 r. pokazują, że struktura wykształcenia mieszkańców obszaru jest słabsza niż średnie wyniki w województwie zachodniopomorskim i w kraju. Największy odsetek mieszkańców legitymuje się wykształceniem średnim i policealnym, zasadniczym zawodowym i ukończonym podstawowym (łącznie odsetek takich osób przekracza ¾ ogółu mieszkańców). Najmniej liczną grupę stanowią osoby bez wykształcenia i takie, które nie ukończyły szkoły podstawowej. Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły około 10% badanych (przy średniej wojewódzkiej wynoszącej ponad 16%).

Tabela 15. Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia (2011 r.).

Obszar	Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia					
	wyższe	średnie i policealne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i brak wykształcenia
powiat sławieński	10,42%	27,97%	24,00%	6,21%	23,04%	2,26%
woj. zachodniopomorskie	16,61%	31,27%	20,57%	4,92%	19,07%	1,67%
Polska	17,00%	31,56%	21,67%	4,93%	18,31%	1,36%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS – Narodowy Spis Powszechny z 2011 r.

Podsumowanie: na terenie gminy Malechowo wystąpiło zjawisko spadku ogólnej liczby mieszkańców (w latach 2007-2014). Problemem jest ujemne saldo migracji, stanowiące główną przyczynę zaobserwowanego spadku. Obszar ten charakteryzuje dobra struktura demograficzna, zbilansowana struktura płciowa i dodatni przyrost naturalny. Na całym obszarze zaczyna jednak pojawiać się zjawisko zmniejszania się liczby osób młodych i jednoczesnego przyrostu osób

starszych, co w kolejnych latach może zwiększyć presję demograficzną. Wykształcenie mieszkańców obszaru jest niższe niż średnie wartości dla województwa zachodniopomorskiego.

3. Rynek pracy

Rynek pracy jest kluczową dziedziną, charakteryzującą potencjał i ograniczenia rozwojowe poszczególnych obszarów. W przypadku terenu gminy Malechowo charakterystycznym elementem jest niski stopień aktywności ekonomicznej ludności (obliczany jako liczba zatrudnionych na 1.000 mieszkańców).

Tabela 16. Pracujący na 1000 ludności na obszarze w latach 2007-2013.

Obszar	Pracujący na 1000 ludności w latach 2007-2013							Zmiana w latach 2007-2013
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
gmina Malechowo	76	77	89	90	94	80	74	-2
powiat sławieński	137	133	134	130	126	129	134	-3
woj. zachodniopomorskie	193	197	190	191	190	188	192	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Współczynnik aktywności zawodowej wynosi 74 osoby pracujące na 1000 mieszkańców i jest niższy niż średnia powiatowa i wojewódzka. Wskaźnik osiągnął najwyższą wartość w 2011 r. (94 osoby), jednak od 2012 r. pojawił się niekorzystny trend spadkowy.

W strukturze zatrudnienia w podziale na typy prowadzonej działalności na obszarze powiatu sławieńskiego dominują usługi (4.638 osób zatrudnionych), na drugim miejscu jest sektor rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (3.041), najmniejsza część mieszkańców zatrudniona jest w przemyśle i budownictwie (2.834 osoby).

Tabela 17. Pracujący wg sekcji PKD 2007 na obszarze powiatu sławieńskiego w latach 2007-2013.

Obszar	Pracujący wg sekcji PKD 2007 w latach 2007-2013 (w osobach)							Zmiana w latach 2007-2013
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo								
powiat sławieński	3062	3001	3063	3061	3067	3100	3041	-21
Przemysł i budownictwo								
powiat sławieński	3228	2866	2788	2720	2589	2672	2834	-394
Handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja								
powiat sławieński	1147	1372	1385	1267	1319	1400	1563	+416
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości								
powiat sławieński	312	313	252	256	253	217	190	-122
Pozostałe usługi								
powiat sławieński	2842	2866	2971	3024	2846	2846	2885	-43

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na przestrzeni lat 2007-2013 w strukturze zatrudnienia dominował sektor usług. Dane w tabeli powyżej pokazują, że w powiecie sławieńskim dynamicznie wzrasta liczba osób zatrudnionych w handlu, naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii oraz informacji i komunikacji. Zmniejszyła się z kolei liczba osób zatrudnionych w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości. W przypadku przemysłu i budownictwa można zaobserwować znaczne zmniejszenie ilości zatrudnionych osób.

Jednym z największych problemów obszaru w zakresie rynku pracy jest wysoka stopa bezrobocia wśród mieszkańców. Według stanu na koniec 2013 r. na terenie gminy Malechowo zarejestrowane jako bezrobotne były 504 osoby, stanowiąc 11,9% osób w wieku produkcyjnym. Wśród bezrobotnych przeważają kobiety, co jest zjawiskiem dotyczącym całego regionu. Dane dotyczące bezrobocia są korzystniejsze niż w skali powiatu, jednak gorsze od wyników wojewódzkich.

Tabela 18. Bezrobocie na obszarze wg stanu na 31.12.2013 r.

Obszar	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
		razem	mężczyźni	kobiety
gmina Malechowo	504	11,9%	10,8%	13,1%
powiat sławieński	4.747	12,8%	12,1%	13,6%
woj. zachodnio pomorskie	111.063	10,0%	9,0%	11,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Zgodnie z danymi statystycznymi zebranymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie, wśród bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2013 r. przeważały osoby młode (30,2%), podczas gdy osoby po 50 roku życia stanowiły 17% grupy. Problemem na terenie powiatu jest długotrwałe bezrobocie – powyżej 12 miesięcy zarejestrowanych było 36,5% bezrobotnych.

Na przestrzeni lat 2007-2013 bezrobocie na analizowanym obszarze wzrosło. Pomimo spadku w 2013 r., w skali długoterminowej w latach 2007-2013 nastąpił wzrost (o 1,4%) i był to wynik niższy niż średnia powiatowa i wyższy niż średnia wojewódzka.

Tabela 19. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na obszarze w latach 2007-2013.

Obszar	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2007-2013							Zmiana w latach 2007-2013
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
gmina Malechowo	10,5%	8,3%	9,5%	10,7%	11,4%	13,3%	11,9%	1,4%
powiat sławieński	10,9%	7,9%	10,1%	11,2%	12,2%	13,9%	12,8%	1,9%
woj. zachodnio pomorskie	9,3%	7,4%	9,5%	9,7%	9,7%	10,1%	10,0%	0,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Kolejnym wskaźnikiem, pozwalającym ocenić sytuację na lokalnym rynku pracy oraz kierunek działań w zakresie rozwoju gospodarczego gminy, jest wskaźnik przedsiębiorczości, tj. liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy na 1000 mieszkańców.

Tabela 20. Przedsiębiorczość na obszarze wg stanu na 31.12.2013 r.

Obszar	Liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	Liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON na tysiąc mieszkańców	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na tysiąc mieszkańców
gmina Malechowo	491	75	388	59
ŚREDNIA dla powiatu sławieńskiego	-	102	-	79
ŚREDNIA dla województwa zachodniopomorskiego	-	128	-	95

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane dotyczące przedsiębiorczości mieszkańców obszaru nie są optymistyczne. Na analizowanym terenie funkcjonuje łącznie 491 podmiotów gospodarczych, zaś 388 osób fizycznych prowadzi własną działalność gospodarczą. **Poziom rozwoju przedsiębiorczości jest znacznie niższy od wskaźników powiatowych i wojewódzkich.**

Zgodnie z danymi w rejestrze REGON na terenie gminy Malechowo dominują przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie:

- handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów (123 podmioty),
- budownictwa (105 podmiotów).

Tabela 21. Liczba zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON w podziale na sekcje PKD 2007 na obszarze gminy wg stanu na 31.12.2013 r.

Sekcja działalności PKD 2007		Liczba podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	56
B	Górnictwo i wydobywanie	1
C	Przetwórstwo przemysłowe	48
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz etc.	2
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja	3
F	Budownictwo	105
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów	123
H	Transport i gospodarka magazynowa	20
I	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	21
J	Informacja i komunikacja	2
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8
L	Obsługa rynku nieruchomości	2
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; zabezpieczenia społeczne	7
P	Edukacja	14
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
S i T	Pozostała działalność usługowa	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analizowany obszar charakteryzuje niski poziom wynagrodzenia brutto w stosunku do średniej ogólnopolskiej i wojewódzkiej. W latach 2007-2012 poziom wynagrodzenia brutto ulegał stopniowej poprawie, jednak w 2013 r. doszło do załamania trendu.

Tabela 22. Przeciętne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej na obszarze w latach 2007-2013.

Obszar	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (Polska =100)						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
powiat sławieński	74,1	76,0	76,1	76,6	77,1	77,6	76,3
woj. zachodnio pomorskie	91,3	91,2	91,1	90,8	90,7	91,3	91,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Podsumowanie: na obszarze gminy Malechowo występuje niski wskaźnik aktywności zawodowej ludności. Stopa bezrobocia rosła w latach 2007-2013, dotykając szczególnie mocno kobiety. Większość mieszkańców zatrudniona jest w sektorze usług, sektor przemysłu i budownictwa wyraźnie traci na znaczeniu. Poziom przedsiębiorczości mieszkańców obszaru jest znacznie niższy od wskaźników regionalnych. Za strategiczne gałęzie gospodarki na analizowanym obszarze należy uznać handel oraz budownictwo. Poważnym problemem są także niskie zarobki mieszkańców, odbiegające znacząco od średniej krajowej i wojewódzkiej. Negatywne zjawiska w zakresie rynku pracy mogą być czynnikiem wpływającym na zaobserwowane wcześniej ujemne saldo migracji (ucieczka z obszaru w poszukiwaniu lepszej pracy).

4. Turystyka

Na potencjał turystyczny gminy Malechowo składają się korzystne położenie, walory przyrodnicze, szereg atrakcji oraz stale rozbudowywana infrastruktura.

Przez obszar gminy przebiegają liczne szlaki piesze i trasy rowerowe o charakterze lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, w tym m.in.: trasy turystyczne biegnące przez teren Pradoliny Rzeki Grabowej (wyznaczone w ramach projektu „Serce wsi”), rowerowy Północny Szlak Hobbitów. Wykorzystywane są zasoby wodne – na rzece Grabowej wyznaczono regionalny szlak wodny, budowane i modernizowane są obiekty związane z turystyką wodną (stacje wodne, przystań kajakowa) wraz z infrastrukturą towarzyszącą, pozwalającą na wypoczynek nad wodą (m.in. łowiska dla wędkarzy i miejsca spotkań). Na terenie gminy nie ma zgłoszonych do GUS ścieżek rowerowych.

Bliskość gmin nadmorskich, posiadających rozbudowaną sieć obiektów noclegowych wpływa na skalę ruchu turystycznego na terenie gminy Malechowo. Stosunkowo dobrze rozbudowana jest

sieć lokali gastronomicznych. Z kolei według danych GUS na koniec 2013 r. na obszarze gminy Malechowo funkcjonował tylko jeden obiekt noclegowy zbiorowego zakwaterowania.

Tabela 23. Liczba obiektów noclegowych i liczba noclegów udzielonych w tych obiektach na obszarze wg stanu na 31.12.2013 r.

Obszar	Liczba obiektów noclegowych	Liczba udzielonych noclegów			Wskaźnik Schneidera ⁷
		razem	w tym Polakom	w tym turystom zagranicznym	
gmina Malechowo	1	1.932	1.678	254	23,39
powiat sławieński	107	945.394	934.709	10.685	1.607,50
woj. zachodnio pomorskie	1061	7.875.799	6.780.963	1.094.836	594,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Oprócz obiektów tego typu pamiętać należy również o agroturystyce, nieuwzględnianej w danych GUS – na terenie gminy Malechowo działa sieć gospodarstw agroturystycznych prezentujących oprócz noclegów ofertę spędzania czasu wolnego. Letnią ofertę noclegową dla grup zorganizowanych posiadają również szkoły (w tym w Lejkowie, Niemicy, Malechowie).

Na analizowanym terenie znajduje się 15 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, będących elementem potencjału turystycznego tego regionu. Wśród cennych obiektów historycznych znajdują się kościoły, parafie, jak np. kościół p.w. Matki Boskiej Gromnicznej XIV/XV w. w stylu gotyckim w Malechowie. Ważnym zasobem, stanowiącym inspirację dla projektów, warsztatów, tras turystycznych i ścieżek edukacyjnych są stanowiska archeologiczne – ślady osadnicze i cmentarzyska rozlokowane na terenie całej gminy, a przede wszystkim grobowce megalityczne sprzed 5 tysięcy lat, które można zobaczyć w Borkowie.

Należy podkreślić tu także rolę współczesnych atrakcji turystycznych oraz bliskość atrakcji o charakterze lokalnym i regionalnym, w tym m.in.: Muzeum Wsi i Rolnictwa prowadzone przez Szkołę Podstawową w Ostrowcu, osada średniowieczna w Borkowie,

Podsumowanie: Potencjał turystyczny samej gminy jest umiarkowany, jednak dzięki bliskiemu położeniu pasa nadmorskiego istnieje szansa na wykorzystanie atrakcji turystycznych i walorów przyrodniczych w zakresie turystyki weekendowej i aktywnego wypoczynku.

⁷ Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wyrażony jako liczba turystów korzystających z noclegów na 1.000 mieszkańców. Suma wartości zmiennych „korzystający rezydenci (Polacy)” oraz „turyści zagraniczni korzystający” dla obiektów hotelowych i innych obiektów noclegowych łącznie, dzielona przez liczbę mieszkańców gminy (zmienna „faktyczne miejsce zamieszkania wg stanu na 31.12”).

5. Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Malechowo występuje wysoki poziom aktywności organizacji pozarządowych. Działa tu 19 stowarzyszeń i fundacji, prowadzących szeroki zakres działań społecznych i charytatywnych (wg danych Krajowego Rejestru Sądowego, stan na 01.2016 r.). Na terenie gminy działają dodatkowo podmioty ekonomii społecznej: stowarzyszenia zwykłe, stowarzyszenia kultury fizycznej.

Przy uwzględnieniu liczby mieszkańców gminy wskaźnik aktywności organizacji pozarządowych wynosi aż 4 organizacje na 1000 mieszkańców, przekraczając średnią dla województwa zachodniopomorskiego. W latach 2007-2014 na analizowanym obszarze zwiększyła się ogólna liczba organizacji pozarządowych, a także wskaźnik liczby organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Podsumowanie: na obszarze gminy Malechowo występuje wysokie nasycenie organizacjami pozarządowymi, które prowadzą działania na rzecz rozwoju kultury, sztuki i oświaty, a także sportu i rekreacji, integracji społeczności lokalnej, szerokiej promocji obszaru. W latach 2007-2014 zwiększyła się też liczba podmiotów trzeciego sektora.

6. Wykluczenie społeczne

Na analizowanym obszarze występuje stosunkowo wysokie zagrożenie wykluczeniem społecznym mieszkańców. Choć w latach 2009-2013 liczba bezwzględna osób objętych pomocą społeczną uległa wyraźnemu zmniejszeniu (łącznie o blisko 140 osób), to nadal jest to zagrożenie dla rozwoju gminy.

Tabela 24. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze w latach 2009-2013.

Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej					Zmiana w latach 2009-2013
	2009	2010	2011	2012	2013	
gmina Malechowo	1.323	1.198	1.080	1.173	1.185	-138 (10,4%)
powiat sławieński	10.319	9.179	8.697	8.511	8.088	-2.231 (21,6%)
województwo zachodniopomorskie	183.202	180.120	166.324	167.034	166.931	-16.271 (8,9%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W latach 2009-2013 zanotowano spadek, zarówno w liczbie osób korzystających ze świadczeń (o 10,4%), jak i zasięgu korzystania z pomocy społecznej (o 2% w stosunku do roku bazowego). Trendy na poziomie gminy pokrywały się ze zmianami w regionie, jednak odsetek osób

korzystających z pomocy społecznej w gminie Malechowo wciąż jest wyższy niż średnia powiatowa i wojewódzka.

Tabela 25. Zasięg korzystania z pomocy społecznej na obszarze w latach 2009-2013.

Obszar	Zasięg korzystania z pomocy społecznej					Zmiana w latach 2009-2013
	2009	2010	2011	2012	2013	
gmina Malechowo	20,0%	18,0%	16,3%	17,7%	18,0%	-2,0%
powiat sławieński	18,0%	15,8%	15,0%	14,7%	14,0%	-4,0%
woj. zachodnio pomorskie	10,8%	10,4%	9,7%	9,7%	9,7%	-1,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Korzystną zmianę, zdecydowanie wyższą niż w skali regionu, zanotowano w zakresie świadczeń rodzinnych. Odsetek dzieci, na które rodzice pobierają zasiłki rodzinne zmniejszył się ponad dwukrotnie, podczas gdy spadki na poziomie powiatu i województwa były zdecydowanie niższe.

Tabela 26. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na obszarze w latach 2008-2013.

Obszar	Odsetek dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku						Zmiana w latach 2008-2013
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
gmina Malechowo	63,2%	40,8%	37,5%	34,9%	31,7%	29,5%	-33,7%
powiat sławieński	56,5%	50,4%	46,0%	42,1%	37,5%	33,5%	-23,0%
woj. zachodnio pomorskie	45,5%	58,3%	52,5%	48,5%	43,3%	40,3%	-5,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Mimo zmniejszania się liczby osób korzystających z opieki społecznej, rosną wydatki przeznaczone na ten cel – w latach 2008-2013 wzrost ten przekroczył kwotę 0,5 miliona złotych rocznie. Tak znaczne kwoty przeznaczone na opiekę społeczną mogą utrudnić realizację działań rozwojowych na obszarze przez ograniczenie zasobów budżetowych gminy.

Podsumowanie: na terenie gminy występuje wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (znacznie wyższy niż średnia wojewódzka). W ostatnich latach odsetek osób korzystających z opieki społecznej uległ zmniejszeniu o 2%, ale jednocześnie wzrosły wydatki z budżetu gminnego, kierowane na wsparcie systemu walki z wykluczeniem społecznym. Największą zmianę odnotowano w zakresie liczby dzieci objętych zasiłkami rodzinnymi.

7. Edukacja i infrastruktura kulturalna

Teren gminy Malechowo wyróżnia stosunkowo słabo rozbudowana oferta opieki nad najmłodszymi mieszkańcami: nie są dostępne żłobki, zaś odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną wynosi 65,8% (nieco niższy niż wynik powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego). Analizując okres 2007-2013 można jednak zauważyć znaczną poprawę, a wskaźnik wzrostu osiągnął wartości zbliżone do średniej wojewódzkiej. Sytuacja na obszarze jest porównywalna do oferty na poziomie powiatowym.

Tabela 27. Odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną na obszarze w latach 2007-2013.

Obszar	Odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną							Zmiana w latach 2007-2013
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
gmina Malechowo	50,3%	44,2%	51,9%	51,4%	65,7%	58,7%	65,8%	15,5%
powiat sławieński	46,0%	46,8%	51,3%	54,6%	61,6%	59,3%	67,4%	21,4%
woj. zachodniopomorskie	55,6%	58,5%	63,9%	65,2%	67,7%	67,5%	71,3%	15,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W zakresie oferty edukacyjnej, na terenie gminy działają 3 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. „Noblistów Polskich” w Niemicy, Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Ostrowcu, Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Górskiego w Lejkowie oraz jedno gimnazjum: Gimnazjum im. Ryszarda Markiewicza, ps. „Mohort” w Malechowie. Nie ma za to obiektów ponadgimnazjalnych i policealnych, które są dostępne dopiero na poziomie powiatu.

Tabela 28. Placówki edukacyjne na obszarze w 2013 r.

Obszar	Szkoły podstawowe		Szkoły gimnazjalne		Szkoły ponadgimnazjalne i policealne	
	obiekty	uczniowie	obiekty	uczniowie	obiekty	uczniowie
gmina Malechowo	3	384	1	231	0	0
powiat sławieński	24	3.383	18	1.758	14	1.619
woj. zachodniopomorskie	489	91.962	326	49.140	594	74.949

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Szkoły posiadają rozbudowaną ofertę zajęć dodatkowych i warsztatów tematycznych dla uczniów i grup zorganizowanych (edukacja regionalna, historyczna, ekologiczna) oraz angażują się w realizację projektów dofinansowanych z takich funduszy jak środki Akademii Rozwoju

Filantropii w Polsce, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży czy Fundacji Wspomagania Wsi.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży to także jedno z głównych zadań placówek kulturalnych. Pod tym względem do dyspozycji mieszkańców pozostają obiekty biblioteczne oraz świetlice wiejskie, na terenie gminy nie działa bowiem Dom Kultury. Organizowane są jednak wydarzenia kulturalno-edukacyjne o różnorodnej tematyce, m.in. Festiwal Papieru, Festyn Ekologiczny w Niemicy, Festyn Średniowieczny Woja Borka w Borkowie, Festiwal Muzyki Ludowej „Folkowe Śpiewanie” w Ostrowcu, jak również imprezy sportowo-rekreacyjne, takie jak: Mistrzostwa Polski i Puchar Polski ENDURO w sportach motocyklowych, Zimowy Złot Pojazdów Historycznych w Malechowie.

Podsumowanie: za największe obszary ryzyka należy uznać niewystarczająco rozwiniętą ofertę opieki żłobkowej i przedszkolnej, a także brak Domu Kultury. Pod względem aktywności społecznej, mieszkańcy biorą udział w wydarzeniach kulturalnych oraz imprezach sportowo-rekreacyjnych, a organizatorzy tych inicjatyw skutecznie pozyskują na nie środki zewnętrzne.

8. Infrastruktura techniczna

8.1 Infrastruktura drogowa

Pod względem komunikacji z pozostałą częścią powiatu, województwa i połączeń krajowych, dostęp gminy Malechowo do sieci dróg jest stosunkowo dobry. Przez teren gminy przebiega sieć połączeń drogowych, w tym dwie drogi krajowe: DK 6 (stanowiąca główny szlak komunikacyjny ze Szczecinem, Koszalinem, Słupskiem, Gdańskiem, a w skali lokalnej – Sławno i Sianowem), DK 37, droga wojewódzka DW 205 (relacja Sławno-Bobolice) oraz sieć dróg powiatowych i gminnych.

Stan dróg na poszczególnych odcinkach wymaga stałej modernizacji, w tym uzupełnienia infrastruktury towarzyszącej i rozbudowy w ramach kolejnych inwestycji. Istotne znaczenie dla tego obszaru będzie miała budowa trasy ekspresowej S6 (Szczecin-Gdańsk).

8.2 Sieć wodno-kanalizacyjna, gazowa, energetyczna

Obszar gminy Malechowo charakteryzuje wysoki poziom zводociągowania, wyższy niż w skali powiatu i województwa. Dostęp do sieci wodociągowej ma aż 98,5% mieszkańców.

Tabela 29. Zużycie wody na obszarze wg stanu na 2014 r.

Obszar	Woda dostarczona gospodarstwom domowym (w dam ³)	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (w m ³)	Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie ludności ⁸
gmina Malechowo	171,3	26,0	98,5%
powiat sławieński	2.094,9	36,2	97,1%
woj. zachodniopomorskie	56.203,9	32,7	97,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W przypadku danych dotyczących dostępu do sieci kanalizacyjnej widać wyraźną, niekorzystną różnicę. Obecnie dostęp do kanalizacji ma niecałe 40% mieszkańców gminy Malechowo (w powiecie sławieńskim odsetek wynosi 60%, a w województwie – 80%).

Tabela 30. Dostęp do sieci kanalizacyjnej na obszarze wg stanu na 2014 r.

Obszar	Dostęp do sieci kanalizacyjnej	
	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności
gmina Malechowo	31,2	38,5%
powiat sławieński	343,5	61,9%
woj. zachodniopomorskie	7.590,0	80,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Zwiększenie stopnia skanalizowania jest jednym z głównych zadań gminy w najbliższych latach. Dane z lat 2007-2014 pokazują, że następuje w tym zakresie wyraźna poprawa (dynamika zmian jest większa niż w przypadku powiatu i województwa).

Tabela 31. Zmiany w dostępie do sieci kanalizacyjnej na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Korzystający z kanalizacji w stosunku do ogółu ludności								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	29,8%	29,8%	33,4%	35,2%	36,9%	37,1%	37,1%	38,5%	8,7
powiat sławieński	55,0%	55,6%	57,7%	58,6%	60,0%	59,8%	60,4%	61,9%	6,9
woj. zachodniopomorskie	73,9%	74,2%	74,5%	74,8%	76,0%	77,0%	77,5%	80,4%	6,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

⁸ Na obszarach wiejskich, z wyłączeniem miast.

Na terenie gminy działają oczyszczalnie ścieków wraz z kanalizacją w Malechowie, Kusicach, Lejkowie, Ostrowcu, Laskach, Pękaninie, Żegocinie, w Karwicach oraz kanalizacja w Gorzycy. kanalizacje są tam gdzie oczyszczanie Stosowane w ramach systemu oczyszczania ścieków rozwiązania pozwoliły na umieszczenie gminy na II miejscu w rankingu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Szczecinie na najbardziej ekologiczną gminę w roku 2009. W Malechowie oczyszczalnia została zmodernizowana w ramach projektu inwestycyjnego w 2012 r. Z kolei obiekt w Kusicach został po gruntownej przebudowie oddany do użytku w 2015 r., stając się, nowoczesną oczyszczalnią. Ważnym elementem systemu kanalizacji na obszarze są coraz bardziej popularne przydomowe oczyszczalnie, których liczba stopniowo wzrasta również na terenie gminy.

Dostęp do gazu przewodowego na terenie gminy Malechowo jest bardzo ograniczony, a sytuacja nie uległa zmianie w ostatnich latach.

Tabela 32. Odsetek osób korzystających z sieci gazowej w ogólnej liczbie ludności na obszarze w latach 2007-2014.

Obszar	Korzystający z instalacji gazowej w stosunku do ogółu ludności								Zmiana w latach 2007-2014
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
gmina Malechowo	3,4%	3,3%	3,7%	4,1%	4,0%	4,1%	4,0%	4,0%	0,6
powiat sławieński	42,8%	42,6%	42,5%	42,7%	42,4%	42,6%	42,2%	42,1%	-0,7
woj. zachodnio pomorskie	58,7%	58,4%	60,7%	60,8%	60,8%	59,7%	59,6%	59,1%	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na obszarze znajduje się stacja redukcyjno-pomiarowa, z której wyprowadzony gazociąg zaopatruje miejscowość Malechowo. Na pozostałym terenie wykorzystywany jest gaz dostarczany bezprzewodowo. Należy wspomnieć, że gmina Malechowo jest jedną z 8 gmin w województwie zachodniopomorskim, przez której teren przebiega trasa gazociągu przesyłowego Koszalin-Gdańsk – inwestycji finansowanej ze środków unijnych w latach 2007-2013, której zakończenie ułatwi działania w zakresie dostępu do gazyfikacji przewodowej.

Gmina Malechowo jest zaopatrywana w energię elektryczną poprzez rozdzielnię sieciową 15kV znajdującą się na terenie Malechowa. Wszystkie miejscowości są zelektryfikowane i nie zanotowano niedoborów energii na obszarze. Przez teren przebiegają również sieci wysokiego napięcia – linia 500kV Dolna Odra-Żarnowiec oraz linia 110kV Słupsk-Sławno-Koszalin, wokół których wyznaczone zostały specjalne pasy ochronne.

W zakresie wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań i odnawialnych źródeł energii, gmina Malechowo korzysta z elektrowni wodnej (roczna produkcja 400MWh) w Nowym Żytniku oraz w Niemicy. Na terenie gminy działają farm wiatrowe pierwsza o mocy 40 MW zlokalizowana

w obrębach Karwice, Malechówko, Paproty - Paprotki i druga o mocy 22,5 MW zlokalizowana w obrębach Gorzyca i Malechowo. Obiekty zostały otwarte we wrześniu 2015 r. i składają się odpowiednio z 16 i 9 siłowni oraz stacji elektroenergetycznej, sieci średniego napięcia i sieci światłowodowej. Farmy są prowadzone przez podmioty zewnętrzne, a ich budowa częściowo została sfinansowana z funduszy unijnych. Docelowo w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego planuje się wybudowanie dodatkowo 43 elektrowni wiatrowych w obrębach Sulechówko, Sulechowo, Darskowo, Borkowo i Bartolino (43 również mają wydane pozwolenia na budowę).

8.3 Gospodarowanie odpadami

Odbiór odpadów komunalnych na terenie gminy odbywa się zgodnie z systemem gospodarki odpadami komunalnymi przyjętym w 2013 r. Zbiórką odpadów komunalnych na terenie gminy, zajmuje się wykonawca zewnętrzny, wybrany w trybie przetargowym. Odpady przekazywane są do Regionalnego Zakładu Odzysku Odpadów w Sianowie. W zakresie segregacji odpadów, w 2013 r. 81% mieszkańców zadeklarowało selektywny zbiór odpadów, zaś osiągnięty poziom recyklingu odpadów selektywnych osiągnął 15% i przekroczył minimum wymagany poziom odzysku (12%).⁹ Z kolei w 2014 r. w sposób selektywny zebrano 34,4% odpadów komunalnych z terenu gminy, a poziom recyklingu osiągnął już 25%.¹⁰ Przyczyniła się do tego m.in. kampania promocyjna prowadzona przez gminę.

Podsumowanie: Infrastruktura techniczna na terenie gminy podlega stałej rozbudowie i modernizacji, w tym z wykorzystaniem środków unijnych. Potrzeby mieszkańców w zakresie podstawowej sieci dostaw wody i energii elektrycznej są w pełni zaspokajane, proces kanalizacji i gazyfikacji wymaga dalszych działań. Jedną z głównych potrzeb są inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej i towarzyszącej.

9. Główne wnioski z diagnozy obszaru

Obszar gminy znajduje się w dogodnym położeniu między Słupskiem a Koszalinem, w pobliżu miast średniej wielkości oraz pasa nadmorskiego. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 6, co ułatwia komunikację pomiędzy większymi ośrodkami, jednocześnie ułatwiając mieszkańcom korzystanie z zasobów miejskich. Niestety dobry stan techniczny drogi krajowej, nie przekłada się na jakość dróg lokalnych, a niewystarczająco rozwinięta komunikacja publiczna utrudnia przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami.

Teren ma specyficzny potencjał turystyczny, ze względu na bliskość pasa nadmorskiego przyciągającego dużą liczbę turystów z całego kraju. Walory krajobrazowe i zasoby historyczne oraz dostępna baza gastronomiczna pozwalają na stworzenie spójnej, rozpoznawalnej oferty, szczególnie

⁹ Za: Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Malechowo za 2013 r.

¹⁰ Za: Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Malechowo za 2014 r.

z zakresu turystyki weekendowej. Infrastruktura turystyczna i baza noclegowa wymagają jednak rozbudowy, a sama oferta - wypromowania.

Gminę Malechowo charakteryzuje również stosunkowo dobra struktura demograficzna i dodatni przyrost naturalny. Mimo to stopniowo wzrasta grupa seniorów, co staje się wyzwaniem dla władz gminy z powodu braku ośrodków dziennego pobytu i opieki dla osób starszych. Problemem jest również ujemne i wciąż spadające saldo migracji.

Wśród poważnych problemów plasuje się również niski wskaźnik aktywności zawodowej, rosnąca stopa bezrobocia oraz niskie zarobki mieszkańców.

W zakresie oferty opieki nad dziećmi do lat 4, na terenie gminy brakuje żłobków, zaś w zakresie opieki i edukacji przedszkolnej, odsetek dzieci nią objętych jest stosunkowo niski. Z kolei baza edukacyjna w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego jest dobrze rozbudowana i równomiernie rozłożona. Na obszarze nie ma jednak żadnej szkoły ponadgimnazjalnej, co może stanowić problem ze względu na wyjazdy młodzieży do miast w celu kontynuowania nauki – część z nich może zdecydować się na kontynuację nauki i karierę zawodową poza miejscem urodzenia.

W zakresie oferty kulturalnej na terenie gminy działają biblioteka gminna, świetlice wiejskie i szkoły, a dostęp do dwóch dużych miast daje dodatkowe możliwości rozwoju kulturalnego. Aktywną działalność aktywizacyjno-integracyjną prowadzą również organizacje pozarządowe, których liczba na terenie gminy jest wysoka i nadal rośnie. Wskazana jest dalsza rozbudowa oferty kulturalnej w celu zintegrowania mieszkańców, a także zachęcenia gości spoza obszaru do przyjazdu na teren gminy.

10. Główne obszary problemowe

Do najważniejszych obszarów problemowych gminy Malechowo należy zaliczyć słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną (zły stan dróg gminnych i powiatowych, braki w dostępie do sieci kanalizacyjnej, niewystarczająca liczba chodników i oświetlenia ulicznego) oraz niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturę społeczną. Na obszarze gminy brakuje żłobków, szkół ponadgimnazjalnych oraz ośrodków opieki społecznej, rozumiane jako zwiększenie oferty i udostępnienie odpowiedniej infrastruktury. Ten ostatni aspekt staje się szczególnie istotnym problemem z perspektywy walki z zagrożeniem wykluczeniem społecznym oraz powoli następującego zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Na terenie gminy wskaźnik wykształcenia i zarobków jest niższy niż w województwie zachodniopomorskim i w Polsce, co negatywnie wpływa na tempo rozwoju rynku lokalnego i kondycję lokalnych przedsiębiorców. W konsekwencji, mieszkańcy w poszukiwaniu zatrudnienia często decydują się na opuszczanie obszaru na rzecz większych ośrodków miejskich. Ważnym aspektem staje się wzmocnienie lokalnego rynku, które zatrzyma odpływ mieszkańców z obszaru oraz wzmocni pozycję przedsiębiorstw z terenu gminy.

Wyzwaniem w zakresie rozwoju społeczności lokalnej kluczowe staje się działanie, które pozwoli zadbać o międzysektorową i międzypokoleniową integrację mieszkańców oraz zachęci ich do zaangażowania się w życie i rozwój gminy. Lokalni przedsiębiorcy, angażując się w działania społeczne lepiej poznają potrzeby mieszkańców, zaś społeczność podniesie poziom wiedzy na temat lokalnego rynku. Ważnym aspektem stanie się też w perspektywie wieloletniej podtrzymanie dialogu międzypokoleniowego i budowanie tożsamości lokalnej, w szczególności wśród młodych ludzi. W tym zakresie głównym zadaniem gminy będzie wspieranie dalszego rozwoju sektora pozarządowego i pomoc w pozyskiwaniu przez organizacje funduszy zewnętrznych.

II. ANALIZA SWOT

W oparciu o zebrane dane i główne wnioski z diagnozy obszaru, ustalono i zdefiniowano główne zasoby, potencjał, ale także słabości i problemy gminy Malechowo, które stały się podstawą dla planowania strategicznego na kolejne lata. W ramach pracy wykorzystano analizę SWOT – narzędzie to pozwala w przejrzysty sposób określić i zaprezentować główne kategorie informacji:

- *Strengths* (silne strony): cechy pozytywnie wyróżniające obszar, dające gminie przewagę konkurencyjną;
- *Weaknesses* (słabe strony): cechy utrudniające rozwój, wymagające interwencji;
- *Opportunities* (szanse): potencjał, perspektywy, które wciąż nie zostały wykorzystane oraz trendy i zjawiska zewnętrzne sprzyjające realizacji działań na obszarze;
- *Threats* (zagrożenia): zewnętrzne zjawiska niezależne od lokalnych uwarunkowań, które mogą utrudnić realizację celów i osiągnięcie zakładanych efektów.

Wyniki diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej wraz z projektem analizy SWOT skonsultowano podczas spotkań z mieszkańcami gminy Malechowo. Zaprezentowane wnioski oraz propozycje zostały omówione, wyjaśniono wątpliwości, a w otwartej dyskusji mieszkańcy zgłosili sugestie oraz poprawki.

Tabela 33. Analiza SWOT dla gminy Malechowo po konsultacjach społecznych.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie pomiędzy Słupskiem i Koszalinem, głównymi ośrodkami miejskimi Pomorza Środkowego, w pobliżu Morza Bałtyckiego. 2. Istotna rola „łącznika” komunikacyjnego między oboma miastami (DK 6). 3. Dobre skomunikowanie obszaru z głównymi ośrodkami w kraju i za granicą za pośrednictwem połączeń drogowych i kolejowych dostępnych w Koszalinie i Słupsku. 4. Duże walory krajobrazowe, dolina rzeki Grabowej. 5. Dobre warunki do rozwoju rolnictwa. 6. Dobrze rozbudowana baza edukacyjna. 7. Wysoki poziom aktywności mieszkańców. 8. Korzystna struktura demograficzna – wysoki odsetek osób młodych. 9. Niski poziom urbanizacji, brak uciążliwego przemysłu i zanieczyszczenia środowiska. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zły stan techniczny dróg lokalnych. 2. Braki w infrastrukturze okołodrogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie, zatoki parkingowe). 3. Niewystarczająco rozwinięta komunikacja publiczna (w szczególności w miejscowościach położonych poza DK 6). 4. Niski stopień skanalizowania i gazyfikacji. 5. Nieliczne zabytki. 6. Niski wskaźnik aktywności zawodowej. 7. Niskie wskaźniki przedsiębiorczości. 8. Niskie zarobki mieszkańców. 9. Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej. 10. Rosnące wydatki na pomoc społeczną i walkę z wykluczeniem społecznym. 11. Niewystarczająca oferta opieki nad dziećmi (żłobki) oraz osobami starszymi (domy pobytu dziennego, opieki, hospicja etc.). 12. Niewykorzystany potencjał turystyczny, silna konkurencja ze strony pasa nadmorskiego. 13. Niewystarczające działania w zakresie melioracji i regulacji stosunków wodnych. 14. Rozwój OZE pogarsza krajobraz i jest umiarkowanie uciążliwy dla mieszkańców (hałas).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie funduszy zewnętrznych do finansowania ważnych projektów rozwojowych. 2. Budowa trasy S6 i sieci ścieżek rowerowych. 3. Wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju aktywnej turystyki weekendowej. 4. Zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz poczucia współodpowiedzialności za rozwój gminy. 5. Wzrost świadomości ekologicznej i liczby inicjatyw związanych z ochroną środowiska naturalnego. 6. Rozwój OZE poprawi kondycję finansową, i stan dróg w gminie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zanieczyszczenie środowiska naturalnego, zwiększające się ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych w wyniku zmian klimatycznych (susze, powódzie itp.), konieczność poprawy regulacji wodnych na obszarze. 2. Niekorzystne trendy demograficzne – „starzenie się” społeczeństwa, ucieczka osób młodych z obszarów wiejskich, wzrost liczby osób starszych wymagających opieki. 3. Ryzyko wystąpienie spowolnienia/kryzysu gospodarczego powodującego wzrost bezrobocia i/lub zmniejszenie dochodów mieszkańców. 4. Niewystarczające środki finansowe na przeprowadzenie ważnych projektów, inicjatyw rozwojowych. 5. Niewystarczająca współpraca i koordynacja działań między instytucjami, organizacjami i mieszkańcami obszaru. 6. Wzrost natężenia ruchu kołowego i pogorszenie bezpieczeństwa na drogach, szczególnie w sezonie letnim.

III. CELE NA LATA 2016-2022

3.1 Misja rozwoju gminy

Strategia rozwoju gminy Malechowo została przygotowana w oparciu o zebrane, aktualne dane i materiały, opinie i uwagi społeczności lokalnej, jak również w oparciu o dotychczasowe doświadczenia związane z wyznaczaniem celów strategicznych w ramach poprzednich strategii.

Niniejszy dokument stanowi realizację określonej idei – docelowej wizji gminy Malechowo jako zapewniającej wysoki standard życia mieszkańców, bezpiecznej i konkurencyjnej pod względem rozwoju zawodowego, społecznego, kulturalnego, a także wykorzystującej posiadany potencjał i zasoby w sposób zrównoważony i efektywny. Jest to wizja długofalowa, stanowiąca efekt wszystkich działań podejmowanych na terenie gminy przez podmioty z różnych sektorów, wpływów wewnętrznych i zewnętrznych (zdefiniowanych w ramach analizy SWOT). Wyznaczenie priorytetowych kierunków działań, zaplanowanych do realizacji w określonych ramach czasowych będzie stanowiło uszczegółowienie dla wspomnianej wyżej, ogólnej wizji stanu docelowego.

W związku z powyższym, misja przyjęta w ramach strategii rozwoju gminy na lata 2016-2022 zyskała brzmienie:

**Gmina Malechowo gminą atrakcyjną dla mieszkańców, inwestorów i gości,
przyjazną i bezpieczną, mądrze wykorzystującą swoje zasoby
i stale rozwijającą swój potencjał.**

W powyższej misji zawierają się trzy główne kierunki i priorytetowe obszary działania, zdefiniowane jako trzy cele strategiczne. W ramach konsultacji z mieszkańcami oraz materiałów zebranych w formie fiszek projektowych – ogólnych propozycji i pomysłów działań na kolejny okres programowania, wyznaczone zostały również cele operacyjne, stanowiące uszczegółowienie i wyznaczające granice przedmiotowe dla przedsięwzięć zaplanowanych w ramach każdego celu.

3.2 Cele strategiczne i operacyjne na lata 2016-2022:

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT oraz procesu konsultacji z lokalną społecznością określono następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny 1. Poprawa atrakcyjności obszaru gminy do 2022 r.

Cele operacyjne:

1.1 Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury publicznej (komunikacyjnej, użytkowej, kulturalnej, społecznej, rekreacyjnej i turystycznej) do 2022 r.

1.2 Ochrona lokalnych zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego do 2022 r.

W ramach tego celu zaplanowano największą liczbę inicjatyw, zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez mieszkańców. Działania o charakterze infrastrukturalnym są domeną instytucji publicznych i większość zadań w tym zakresie realizowana będzie przez Urząd Gminy Malechowo i jednostki mu podległe. Za priorytetowe uznano działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa drogowego (szczególnie remonty i modernizacje dróg) oraz rozbudowę bazy stanowiącej zaplecze dla aktywności mieszkańców (obiekty kulturalne, sportowe i rekreacyjne). W trakcie konsultacji społecznych ustalono, że budowa nowych obiektów rekreacyjnych może się odbywać częściowo za pośrednictwem lokalnych organizacji pozarządowych (są one chętne do podjęcia tego typu działań, wymagają natomiast wsparcia na etapie pozyskiwania środków zewnętrznych i samej realizacji inwestycji). W związku ze zdiagnozowanymi trendami starzenia się społeczeństwa, a także koniecznością wprowadzenia skutecznych narzędzi walki z wykluczeniem społecznym, do listy zadań na kolejne lata wpisano również rozbudowę i doposażenie infrastruktury społecznej, w tym budowę Domu Seniora i środowiskowego domu samopomocy. Udostępniona zostanie oferta skierowana nie tylko do osób starszych, ale również potrzebujących m.in. opieki psychologicznej, wsparcia terapeutycznego.

Cel strategiczny 2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarze gminy do 2022 r.

2.1 Wsparcie działalności lokalnych firm i tworzenie warunków sprzyjających tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych i miejsc pracy dla mieszkańców do 2022 r.

2.2 Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy do 2022 r.

W przypadku tego obszaru strategicznego wpływ lokalnych czynników jest znacznie ograniczony, a kluczowym elementem jest sytuacja gospodarcza kraju. Zaplanowane działania w ramach celu operacyjnego 2.1 obejmują działania miękkie, skierowane do istniejących i potencjalnych przedsiębiorców na terenie gminy. Podstawowym wyzwaniem jest umożliwienie im szybkiego dostępu do aktualnych i rzetelnych informacji na temat przepisów dotyczących prowadzonej działalności oraz dostępnych źródeł finansowania zewnętrznego.

Cel operacyjny 2.2 realizowany będzie głównie przez publiczne służby zatrudnienia (Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie), przy wsparciu organizacji pozarządowych, które będą mogły pozyskać dodatkowe środki na ten cel.

Cel strategiczny 3. Aktywizacja mieszkańców obszaru do 2022 r.

Cele operacyjne:

3.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy do 2022 r.

3.2 Podniesienie wiedzy i kompetencji mieszkańców do 2022 r.

3.3. Poprawa integracji mieszkańców gminy oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego do 2022 r.

Zadania w ramach trzeciego celu strategicznego realizowane będą głównie za pośrednictwem instytucji kultury, sieci szkół i świetlic wiejskich oraz organizacji pozarządowych. Za priorytetowe

działanie uznano plany stworzenia Gminnego Ośrodka Kultury oraz wsparcie merytoryczne i finansowe dla lokalnych liderów (nauczycieli, sołtysów, działaczy społecznych), którzy podejmą się realizacji działań, mających na celu aktywizację mieszkańców. Działania instytucji publicznych będą się koncentrować na rozbudowie i modernizacji zaplecza, niezbędnego do prowadzenia działań ujętych w celu operacyjnym 3.3 (np. przez budowę nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych).

Szczegółowa lista zadań, zgłoszonych przez mieszkańców do realizacji w latach 2016-2022 (ze wskazaniem działań priorytetowych), stanowi załącznik nr 1 do strategii.

Przyjęte w strategii cele są zgodne z celami wskazanymi w dokumentach planistycznych wyższego rzędu. Poniżej przedstawiono syntetyczne zestawienie prezentujące spójność głównych kierunków rozwoju, wskazanych w strategii rozwoju gminy Malechowo, z obszarami interwencji określonymi w dokumentach o zasięgu ponadlokalnym, regionalnym i krajowym.

CEL Strategiczny 1. Poprawa atrakcyjności obszaru gminy do 2022 r.		
Cel operacyjny	Dokument strategiczny, z którym stwierdzono zgodność	Cel/e pochodzący/e z dokumentu strategicznego
1.1 Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury publicznej (komunikacyjnej, użytkowej, kulturalnej, społecznej, rekreacyjnej i turystycznej) do 2022 r.	Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego	Cel 1. Rozwój zaplecza organizacyjnego i logistycznego rolnictwa, wspieranie organizowania się rolników, Cel 11. Rozwój zaplecza turystyki,
	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania	Cel. 2.1 Budowa, przebudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na obszarze LSR do 2023 roku
	Lokalna Strategia Rozwoju Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej	Cel 2. Poprawa atrakcyjności obszaru LSR do 2022 r.
	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.	Cel Strategiczny 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020	Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej
	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2011-2020	Cel operacyjny: Kreowanie współpracy, kompetencji oraz infrastruktury wokół zidentyfikowanych obszarów specjalizacji regionalnych
	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
1.2 Ochrona lokalnych zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego do 2022 r.	Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego	Cel 14. Ochrona i kształtowanie krajobrazu, Cel 16. Dobry stan środowiska naturalnego
	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego	Cel strategiczny 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.
	Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r.	Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel szczegółowy 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.
Cel strategiczny 2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarze gminy do 2022 r.		
Cel operacyjny	Dokument strategiczny, z którym stwierdzono zgodność	Cel pochodzący z dokumentu strategicznego

2.1 Wsparcie działalności lokalnych firm i tworzenie warunków sprzyjających tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych i miejsc pracy dla mieszkańców do 2022 r.	Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego	Cel 12. Wspieranie przedsiębiorczości
	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania	Cel 1. Wsparcie rozwoju gospodarczego i konkurencyjności obszaru LSR do 2023 r.
	Lokalna Strategia Rozwoju Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej	Cel 1.1 Podnoszenie wartości produktów rybactwa oraz dywersyfikacja dochodów lub zatrudnienia na obszarze LSR do 2022 roku
	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.	Cel Strategiczny 1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania, Cel Strategiczny 2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020	Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2011-2020	Cel operacyjny: Pobudzanie kreatywności, przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych w społeczeństwie
	Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r.	Cel szczegółowy 1. Wzrost zatrudnienia, Cel szczegółowy 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych
2.2 Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy do 2022 r.	Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego	Cel 2. Podnoszenie poziomu wiedzy rolników i ułatwianie im dostępu do informacji, Cel. 13. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania	Cel 1. Wsparcie rozwoju gospodarczego i konkurencyjności obszaru LSR do 2023 r.
	Lokalna Strategia Rozwoju Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej	Cel 1.1 Podnoszenie wartości produktów rybactwa oraz dywersyfikacja dochodów lub zatrudnienia na obszarze LSR do 2022 roku
	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.	Cel Strategiczny 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020	Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej
	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2011-2020	Cel operacyjny: Pobudzanie kreatywności, przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych w społeczeństwie
	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cel szczegółowy 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
2.2 Promocja zasobów lokalnych obszaru LSR do 2022 roku	Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego	Cel. 9 Specjalizacja w zakresie turystyki, Cel 10. Marketing, promocja, informacja
	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania	Cel 3.2 Promocja zasobów lokalnych obszaru LSR do 2023 r.
	Lokalna Strategia Rozwoju Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej	Cel 2.2 Propagowanie rybackiego dziedzictwa kulturowego na obszarze LSR do 2022 roku.
	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.	Cel Strategiczny 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata	Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności

	2012–2020	przestrzennej
	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2011-2020	Cel operacyjny: Kreowanie współpracy, kompetencji oraz infrastruktury wokół zidentyfikowanych obszarów specjalizacji regionalnych
	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel szczegółowy 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.
Cel strategiczny 3. Aktywizacja mieszkańców obszaru do 2022 r.		
Cel operacyjny	Dokument strategiczny, z którym stwierdzono zgodność	Cel pochodzący z dokumentu strategicznego
3.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy do 2022 r.	Strategia Rozwoju Powiatu Sławińskiego	Cel. 13. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania	Cel 3. Aktywizacja mieszkańców obszaru LSR i wzmocnienie kapitału społecznego do 2023 r.
	Lokalna Strategia Rozwoju Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej	Cel. 3.1 Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym i zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa obszaru LSR do 2022 r.
	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego	Cel Strategiczny 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020	Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej.
	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.
3.2 Podniesienie wiedzy i kompetencji mieszkańców do 2022 r.	Strategia Rozwoju Powiatu Sławińskiego	Cel. 13. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania	Cel 3. Aktywizacja mieszkańców obszaru LSR i wzmocnienie kapitału społecznego do 2023 r.
	Lokalna Strategia Rozwoju Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej	Cel 3.2 Wsparcie aktywności społeczności rybackiej do 2022 r.
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020	Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
	Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r.	Cel III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich Cel II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego, Cel III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.
3.3. Poprawa integracji mieszkańców gminy oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego	Strategia Rozwoju Powiatu Sławińskiego	Cel. 13. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
	Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania	Cel 3. Aktywizacja mieszkańców obszaru LSR i wzmocnienie kapitału społecznego do 2023 r.
	Lokalna Strategia Rozwoju Darłowskiej	Cel 3.2 Wsparcie aktywności społeczności rybackiej

do 2022 r.	Lokalne Grupy Rybackiej	do 2022 r.
	Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego	Cel Strategiczny 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012–2020	Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej.
	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.
	Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r.	Cel II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego, Cel III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Źródło: opracowanie własne.

IV. WDRAŻANIE I MONITORING

4.1 Wdrażanie strategii

Strategia rozwoju gminy jest nadrzędnym dokumentem wyznaczającym kierunek rozwoju gminy, dlatego ważne jest, aby wdrażać go w systematyczny i przemyślany sposób. Podkreślić tu należy, że do osiągnięcia założonych celów strategicznych i operacyjnych konieczna będzie współpraca wszystkich przedstawicieli lokalnej społeczności: władz i instytucji publicznych, lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych i nieformalnych inicjatyw oraz wsparcie ze strony instytucji rządowych i samorządowych szczebla ponadgminnego. Wspólna realizacja zadań oraz komplementarność poszczególnych działań pozwolą na szybsze osiągnięcie celów dzięki efektowi synergii.

Kluczowe znaczenie dla tempa osiągania poszczególnych celów będzie mieć także dostępność środków finansowych w budżetach poszczególnych instytucji i organizacji oraz skuteczność w pozyskiwaniu zewnętrznego współfinansowania (głównie w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020). Ze względu na ograniczone środki budżetowe konieczne jest odpowiednie rozplanowanie inwestycji w czasie (tak, aby nie zachwiać płynności finansowej poszczególnych realizatorów zadań) oraz wskazanie działań priorytetowych, które mają zostać zrealizowane w pierwszej kolejności. Inwestycje wskazane na listach rezerwowych będą mogły być finansowane jedynie w przypadku pozyskania dodatkowych środków.

Orientacyjny harmonogram realizacji poszczególnych zadań (stanowiący załącznik nr 1) uwzględnia planowane terminy uruchomienia zewnętrznych źródeł finansowania, a także ograniczone możliwości budżetowe podmiotów z terenu gminy.

4.2 System monitorowania

Ze względu na długi horyzont czasowy niniejszego dokumentu konieczne jest zapewnienie przejrzystego systemu monitorowania postępów oraz jego elastyczności i możliwości adaptacji do zmieniającego się otoczenia.

Osiąganie przyjętych założeń monitorowane będzie raz w roku, w czwartym kwartale za okres poprzedzających 12 miesięcy. Sprawozdanie z realizacji strategii zostanie opracowane przez pracownika Urzędu Gminy Malechowo, wskazanego przez Wójta. Sprawozdanie zostanie przedłożone Wójtowi oraz Przewodniczącemu Rady Gminy. Efekty realizacji strategii będą mierzone w oparciu o tabelę wskaźnikową, stanowiącą załącznik nr 2 do strategii.

Przewidziano także dwa okresy aktualizacji strategii: I kwartał 2018 roku i I kwartał 2020 roku. Należy wtedy ponownie przeanalizować główne trendy, wskazane w diagnozie obszaru gminy oraz zjawiska zewnętrzne mogące mieć wpływ na realizację strategii. Możliwa będzie aktualizacja analizy SWOT, przyjętych celów operacyjnych, dodanie nowych pozycji w wykazie zadań, stanowiących załącznik nr 1 oraz korekta zakładanych wartości docelowych wskaźników, wskazanych w załączniku nr 2.

Załącznik nr 1 do strategii: Zestawienie zadań zgłoszonych do Strategii rozwoju gminy Malechowo na lata 2016-2022 wraz z orientacyjnym harmonogramem realizacji

1. Infrastruktura drogowa i okolicydrogowa

Lp	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Okres realizacji		
			2016-2017	2018-2020	2021-2022
1.	Przebudowa drogi powiatowej Malechowo – Żegocino – zadanie priorytetowe	5 100 000,00	X	X	
2.	Przebudowa drogi powiatowej Ostrowiec – Karwice (realizowana przez Powiat) – zadanie priorytetowe	4 500 000,00	X	X	
3.	Remont drogi gminnej Niemica – Bartolino wraz z przebudową mostu	brak danych		X	
4.	Remont drogi gminnej Drzeńsko – Zalesie wraz z przebudową mostu	brak danych		X	
Lista rezerwowa					
5.	Budowa chodnika w Święcianowie	100 000,00			
6.	Przebudowa chodnika w Gorzycy	10 000,00			
7.	Budowa dwóch zatoczek autobusowych w Gorzycy	20 000,00			
8.	Utwardzenie odcinka drogi gminnej w Gorzycy	30 000,00			

Dodatkowo: w ramach wszelkich inwestycji, realizowanych przez podmioty publiczne z terenu gminy pod uwagę będą brane elementy poprawiające bezpieczeństwo drogowe (np. budowa zatok przystankowych, parkingów, chodników, oświetlenia ulicznego itp.)

2. Ochrona środowiska naturalnego

Lp	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Okres realizacji		
			2016-2017	2018-2020	2021-2022
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Niemicy – zadanie priorytetowe	4 500 000,00	X	X	
2.	Dokończenie kanalizacji sanitarnej w Podgórkach	600 000,00	X	X	
3.	Budowa wodociągu z Malechowa do Paprot	300 000,00	X		
4.	Wykorzystanie energii odnawialnej i minimalizacja kosztów energii w obiektach użyteczności publicznej	brak danych	X	X	X
Lista rezerwowa					
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Przystawach	brak danych			
6.	Budowa oczyszczalni ścieków w Sulechówku	1 000 000,00			

3. Infrastruktura rekreacyjna i turystyczna

Lp	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Okres realizacji		
			2016-2017	2018-2020	2021-2022
1.	Budowa trasy rowerowej „Na torze” na odcinku Postomino – Bobolice – zadanie priorytetowe	5 000 000,00		X	X
2.	Zagospodarowanie turystyczne terenu wokół megalitów w Borkowie – zadanie priorytetowe	50 000,00	X		
3.	Budowa placu zabaw i miejsca rekreacji w Białęcinnie	50 000,00	X		
4.	Przebudowa boiska w Malechowie	400 000,00		X	
5.	Rozbudowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Ostrowieckim	50 000,00		X	
6.	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej przy ZS w Ostrowcu	1 000 000,00			X
7.	Budowa placu zabaw w Malechowie	50 000,00	X		
8.	Budowa siłowni plenerowej i boiska do siatkówki w Karwicach	30 000,00	X		
9.	Budowa zaplecza boiska sportowego w Żegocinie wraz z wyposażeniem	500 000,00	X		
10.	Rozbudowa infrastruktury turystycznej wzdłuż rzeki Grabowej	100 000,00		X	
11.	Oznakowanie atrakcji turystycznych gminy	10 000,00	X	X	X
Lista rezerwowa					
12.	Ogrodzenie boiska w Święcianowie	60 000,00			
13.	Budowa boiska w m. Kosierzewo	9 000,00			
14.	Budowa wiaty w Malechówku	8 000,00			
15.	Oświetlenie boiska w Zielenicy	80 000,00			
16.	Budowa tras turystycznych na terenie gminy	brak danych			
17.	Budowa siłowni zewnętrznej w Gorzycy	20 000,00			
18.	Remont boiska w Gorzycy	10 000,00			
19.	Zagospodarowanie do celów rekreacyjno-integracyjnych jeziora w Pękaninie	brak danych			

4. Infrastruktura kulturalna

Lp	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Okres realizacji		
			2016-2017	2018-2020	2021-2022
1.	Budowa centrum kultury w Malechowie – zadanie priorytetowe	5 000 000,00		X	X
2.	Budowa świetlicy wiejskiej w Gorzycy – zadanie priorytetowe	900 000,00	X		
3.	Renowacja zabytkowego parku w Kosierzewie – zadanie priorytetowe	brak danych	X	X	X
4.	Renowacja zabytkowego kościoła w Malechowie	500 000,00	X		
Lista rezerwowa					
5.	Budowa obiektu kulturalnego w Ostrowcu	500 000,00			
6.	Ogrodzenie świetlicy i placówki wsparcia dziennego w Święcianowie	20 000,00			
7.	Budowa świetlicy kontenerowej w Malechówku	30 000,00			
8.	Renowacja zabytkowego parku w Podgórkach	brak danych			

5. Inne

Lp	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Okres realizacji		
			2016-2017	2018-2020	2021-2022
Lista rezerwowa					
1.	Cykl szkoleń dla mieszkańców z zakresu udzielania pierwszej pomocy	brak danych			
2.	Cykl zajęć międzypokoleniowych dla mieszkańców	brak danych			
3.	Budowa obserwatorium astronomiczno-przyrodniczego przy ZS w Ostrowcu	brak danych			
4.	Budowa Dziennego Domu Seniora	brak danych			
5.	Doposażenie środowiskowego domu samopomocy	brak danych			

Załącznik nr 2 do strategii: Wykaz wskaźników realizacji strategii wraz z zakładanymi wartościami docelowymi

Nazwa wskaźnika	Zakładana wartość do osiągnięcia w latach			Razem, wartość docelowa do osiągnięcia w 2022 r.
	2016-2017	2018-2020	2021-2022	
Długość przebudowanych, zmodernizowanych dróg (w km)	0 km	8 km	0 km	8 km
Liczba wybudowanych, wyremontowanych elementów infrastruktury okołodrogowej (zatoczki, parkingi, chodniki, oświetlenie)	0 sztuk	4 sztuki	2 sztuki	6 sztuk
Liczba nowych przyłączy kanalizacyjnych	50 sztuk	25 sztuk	25 sztuk	100 sztuk
Długość wybudowanych, wyremontowanych wodociągów (w m)	3141 m	0 m	0 m	3141 m
Długość wybudowanych, wytyczonych tras i ścieżek rowerowych (w km)	0 km	0 km	21,4 km	21,4 km
Liczba wybudowanych obiektów rekreacyjnych	3 sztuki	3 sztuki	2 sztuki	8 sztuk
Liczba zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych	0 sztuk	2 sztuki	0 sztuk	2 sztuki
Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych	0 sztuk	1 sztuka	1 sztuka	2 sztuki
Liczba odrestaurowanych obiektów zabytkowych	0 sztuk	2 sztuki	0 sztuk	2 sztuki
Liczba wyposażonych obiektów społecznych	0 sztuk	0 sztuk	1 sztuka	1 sztuka

